

**МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ
“ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА, РІВЕНЬ B1) ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ” ДЛЯ
СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

УДК 378.4.096.09.16: [81'243'276.6-027.568:33-057.875]

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.271032>

Оксана Тинкалюк, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів
Львівського національного університету імені Івана Франка
Ярослав Думашівський, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів
Львівського національного університету імені Івана Франка
Віра Чорній, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів
Львівського національного університету імені Івана Франка

**МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО
НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ “ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА, РІВЕНЬ B1)
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ” ДЛЯ СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

У статті аналізуються методичні особливості створення електронного навчального курсу “Іноземна мова (англійська, рівень B1) за професійним спрямуванням”, який був реалізований під час здійснення дистанційного навчання в умовах карантину. Розкрито сутність поняття “електронний навчальний курс”, визначено його основні характеристики та структуру, систему оцінювання і контролю виконання всіх видів навчальної діяльності студентів. Охарактеризовано головні методичні правила змішаної форми навчання дистанційного курсу. Описано позитивні моменти використання освітньої платформи MOODLE, для вивчення іноземної мови студентами економічних спеціальностей. Відзначено затребуваність високого рівня цифрової грамотності та ІТ-компетентності з боку викладачів та студентів.

Ключові слова: дистанційне навчання; електронний навчальний курс; цифрова грамотність; ІТ-компетентність; інформаційні технології; заклади вищої освіти; професійна комунікативна компетентність.

Лім. 15.

**Oksana Tynkaliuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Foreign Languages for Natural Sciences Department
Lviv Ivan Franko National University**
**Yaroslav Dumashivskyi, Ph.D. (Philology), Associate Professor of the
Foreign Languages for Natural Sciences Department,
Lviv Ivan Franko National University**
**Vira Chorniy, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Foreign Languages for Natural Sciences Department
Lviv Ivan Franko National University**

**METHODOLOGICAL FEATURES OF THE ELECTRONIC TRAINING COURSE
CREATION OF THE DISCIPLINE “THE FOREIGN LANGUAGE (ENGLISH, LEVEL B1)
FOR PROFESSIONAL PURPOSES” FOR STUDENTS-FUTURE ECONOMISTS
OF THE FIRST (BACHELOR’S) LEVEL OF HIGHER EDUCATION**

The article analyzes the methodological features of the electronic educational course creation “The Foreign language (English, level B1) for professional purposes”, which was implemented during distance learning under quarantine conditions. The essence of the concept of an electronic educational course is defined as a complex of teaching materials and educational services created for the organization of individual and group training using distance technologies under the guidance of a teacher, which is implemented by means of Internet technologies, videoconferencing, interactive television, other interactive means and requires active communication of teachers with students, students among themselves, in which the educational material is presented in a structured electronic form and stored on a special electronic platform. Main characteristics and structure of the electronic educational course “The Foreign language (English, level B1) for professional purposes”, the system of students’ knowledge assessment are determined. The main methodological rules of the mixed form of distance learning are described. The positive aspects of using the educational platform MOODLE for teaching a foreign language to students of economic specialties are described. The demand for a high level of digital literacy and IT competence on the part of teachers and students is noted. It is established that the effectiveness of distance learning depends on the interest and activity of all the participants of the educational process. Therefore, it is necessary to develop measures to increase personal motivation of teachers to master new digital competencies and opportunities to work with information. The greatest motivation for the teacher can be recognized as a significant reduction in the usual paperwork, if it is taken into account in the organization of the

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ “ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА, РІВЕНЬ В1) ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ” ДЛЯ СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

educational process. It has been found that distance learning is a promising form of learning organization that requires further research and analysis.

Keywords: *distance learning; electronic training course; digital literacy; IT competence; information technologies; institutions of higher education; professional communicative competence.*

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток інформаційних технологій, впровадження карантинних заходів по всій території України у зв'язку із поширенням коронавірусу (COVID-19), а також перебування України в стані війни, сформували потребу та інтерес до дистанційного навчання. Ці зміни стали причиною того, що у викладача з'явилася гостра необхідність використовувати широкий спектр навчальних онлайн-ресурсів та матеріалів для кращої взаємодії зі здобувачами освіти поза аудиторією, а також потреба у використанні гнучких цифрових інструментів, адаптуючи їх до відповідних потреб студентів. Тому важливим завданням сучасної педагогіки стало створення відповідного методичного комплексу для опанування інформаційно-цифрової компетентності та визначення місця інформаційно-комунікаційні технології у системі навчання [1, 38]. Треба також зазначити, що для успішного впровадження дистанційного навчання в українських закладах вищої освіти потрібні спеціально розроблені електронні навчальні курси, належне технічне забезпечення, підготовлені фахівці та ефективні методики навчання, а також високий рівень цифрової грамотності та ІТ-компетентності учасників освітнього процесу. На жаль, натеper ще відсутня досконала методика організації дистанційного навчання. Саме тому заклади вищої освіти практикують переважно змішане навчання, оскільки комбінування традиційного та дистанційного навчання створює майже ідеальні умови для досягнення навчальної мети, сприяє оптимізації часу та ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на це питання організації успішного впровадження дистанційного навчання стали об'єктом дослідження багатьох науковців:

– використання інтернет-технологій та онлайн-платформ для формування та удосконалення англійської компетентності (І. Адамова, М. Бабенко, Л. Баличева, О. Дущенко, О. Зарівна, В. Мізюк, С. Романюк, М. Уграк та ін.);

– технології та психолого-педагогічні аспекти створення дистанційних електронних навчальних курсів у ЗВО (О. Білик, Т. Брагіна, О. Глазунова, І. Захарова, А. Лисенко, Р. Гуревич, М. Кадемія, В. Шевченко, А. Кудін, В. Кухаренко, М. Мокрієв, Н. Морзе, В. Рибалка, Т. Олійник, Р. Яценко та ін.);

– цифрова грамотність як складова фахової компетентності майбутнього викладача (О. Бралавська, С. Доценко, Ю. Іванченко, О. Мирошниченко, І. Прокопенко та ін.).

Окремі аспекти впровадження інформаційних технологій у систему освіти досліджували І. Адаму, А. Потет та Р. Маркес та ін. Ці фахівці вважають, що використання комп'ютера та пов'язаних із ним технологій сьогодні стало основним засобом викладання і навчання, але незважаючи на те, що він став доступним інструментом для викладачів, все ж існують певні проблеми подальшого їхнього впровадження. Дослідники зазначають, що університетська освіта повинна адаптуватися до можливостей нових технологій, штучного інтелекту, а це потребуватиме оновлених інструментів, моделювання та процесу контролю над розробкою сучасних продуктів і послуг [8, 53].

Мета дослідження полягає в аналізі методичних особливостей створення електронного навчального курсу “Іноземна мова (англійська, рівень В1) за професійним спрямуванням”, а також розкритті сутності поняття електронний навчальний курс, визначенні його основних характеристик та структури, представленні системи оцінювання та контролю виконання всіх видів навчальної діяльності студентів, характеристики головних методичних правил змішаної форми навчання дистанційного курсу.

Виклад основного матеріалу. У контексті досліджуваної проблематики особливого значення набувають навчальні платформи та електронні навчальні курси. У Львівському національному університеті імені Івана Франка для реалізації дистанційного навчання, використовується онлайн-середовище Електронного навчання <http://e-learning.lnu.edu.ua/> розроблене на платформі MOODLE – автоматизованої інформаційної системи класу LMS (Learning Management System) – систем управління навчанням. Платформа MOODLE надає можливість викладачеві самостійно створювати дистанційний курс та управляти ним, контролювати доступ до нього, використовувати часові обмеження, створювати власні системи оцінювання знань, контролювати надсилання на перевірку виконаних студентами завдань, дозволяти або забороняти студентам перездавати контрольні завдання (проміжні або підсумкові – заліки, іспити) тощо [7].

Електронний навчальний курс (далі – ЕНК) – це комплекс навчально-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених для організації індивідуального і групового навчання з використанням дистанційних технологій під керівництвом викладача, що реалізується засобами Інтернет-технологій, відеоконференцій, інтерактивного телебачення, інших інтерактивних засобів і вимагає активного спілкування викладачів зі студентами, студентів

**МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ
“ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА, РІВЕНЬ B1) ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ” ДЛЯ
СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

між собою, у якому навчальний матеріал подається у структурованому електронному вигляді та зберігається на спеціальному навчальному порталі [5]. До основних характеристик ЕНК, за Н. Морзе, О. Глазуновим [6], відносимо: структурованість навчально-методичних матеріалів; логіку вивчення навчального курсу; чіткий графік виконання студентами навчального плану; наявність налагодженої системи інтерактивної взаємодії викладача і студента, студентів між собою засобами ресурсів ЕНК та дистанційних технологій протягом усього часу вивчення дисципліни; якість підготовлених навчальних матеріалів, які дають змогу набути професійних компетентностей, задекларованих у робочій програмі; систему оцінювання та контролю виконання всіх видів навчальної діяльності студентів.

ЕНК “Іноземна мова (англійська, рівень B1) за професійним спрямуванням” розроблений для спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність для освітньої програми “Бакалавр”, яка викладається в 1–4 семестрах в обсязі 12 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS) [2]. Його створено відповідно до затвердженого в університеті стандарту змісту. Він охоплює матеріал навчальної нормативної дисципліни за два навчальні роки. Темі курсу містять як побутову, так і професійну лексику, яка дозволяє сформулювати та розвинути у студентів англійськомовну професійну комунікативну компетентність на рівні, що відповідає B1 згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти. Це передбачає оволодіння майбутніми фахівцями англійською мовою як засобом комунікації в усній і письмовій формах в соціально-побутовій та соціально-культурній і професійній сферах на основі здобутих знань про систему англійської мови, особливості функціонування мовних конструкцій, моделей та структур, сформованих мовленнєвих, навчальних, когнітивних умінь і навичок, комунікативних стратегій, а також формування у студентів здатності будувати ефективні мовленнєві діяльність та поведінку [9].

При створенні курсу ми зосередилися на якості змісту, наповнили його прикладами, кейсами та посиланнями на зовнішні ресурси, які ілюструють розуміння студентом отриманих знань. Таким чином, на першому етапі ми визначили потреби для усіх суб’єктів навчання, форми навчання у які впроваджували технології дистанційного навчання, визначили ресурси, необхідні для впровадження цього курсу.

ЕНК має уніфіковану структуру, яка включає такі елементи: анотація курсу (стисла інформація

про електронний курс та його авторів, напрям підготовки, курс та семестр навчання, кількість кредитів ECTS та рівень); робоча програма; структура дисципліни; оцінювання результатів навчання; друковані та Інтернет-джерела; глосарій; зміст модулів. Теоретичний навчальний матеріал містить структуровані електронні матеріали, зміст яких відображає логіку навчання за курсом і надає студенту теоретичні відомості з модулю у повному обсязі; додаткові електронні навчальні матеріали (електронні конспекти тем, аудіо- і відеоматеріали тощо, а також завдання для самостійної роботи, оскільки значна частина навчальних годин при вивченні дисципліни відводиться на самостійне опрацювання). Ми розмістили додатковий теоретичний матеріал, розгалужений комплекс інтерактивних завдань, завдання для самостійного виконання та методичний матеріал, який забезпечує його якісне виконання студентами. Завдання формуються у такій формі: текст завдання, форма подання результатів виконання, критерії оцінювання, термін виконання, список додаткових друкованих та Інтернет-джерел.

Ми погоджуємося з думкою науковців В. Каук та В. Гребенюк, які до головних методичних правил змішаної форми навчання дистанційного курсу відносять такі [3, 7]: викладач має залучати якомога більше зовнішніх сучасних та цікавих джерел; змінювати дистанційний курс під потреби студентів, прислухаючись до їх відгуків та отримуючи постійний зворотний зв’язок; комп’ютерне тестування має бути виключно за необхідністю, не тільки засіб контролю, але й засіб навчання; створювати завдання у такий спосіб щоб не було можливості для плагіату та списування, вони мають бути практичні, ситуативні, творчі; оновлювати навчальні матеріали за результатами кожного семестру, шляхом не тільки вдосконалення змісту що існує, але й переробки складу та структури; використовувати різні моделі для часового контролю на дистанційному курсі; відповіді студентів викладачі мають оцінюватися якомога швидше, в ідеалі одразу після отримання відповіді, це дає можливість апеляцій, дискусій та розуміння власних помилок; давати завдання для саморозвитку студента та заохочувати це додатковими балами оцінки; підтримувати загальні компетентності (комунікаційність, творчість, робота у групах та інші) тощо.

Запропонований нами навчальний електронний курс “Іноземна мова (англійська, рівень B1) за професійним спрямуванням” реалізується в межах восьми змістових модулів для студентів економічного факультету першого та другого років навчання. Формами підсумкового контролю є залік та іспит. Навчальний матеріал чотирьох семестрів поділяється на 16 тем, вісім послідовних блоків і

**МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ
“ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА, РІВЕНЬ B1) ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ” ДЛЯ
СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

кожен із них вивчається впродовж чотирьох тижнів і завершується модульним контролем. Студентам пропонується низка тем, на базі підручників [12], [13], [15] та ін. Темі до навчального онлайн курсу подаємо нижче: *Тема 1.* “Homes and habits”. Frequency adverbs. Question forms. Present Simple and Present Continuous. Countable and Uncountable nouns; *Тема 2.* “Student days”. Past Simple and Past Continuous. “Used to” construction; *Тема 3.* “Fun time”. Gerund and Infinitive; *Тема 4.* “Our world”. Comparative and Superlative adjectives. Not as...as construction. Gradable and non-gradable adjectives; *Тема 5.* “Feelings”. Modal verbs; *Тема 6.* “Leisure and fashion”. Present perfect; *Тема 7.* “Out and about”. Future Simple. Be going to construction; *Тема 8.* “This is me”! Zero, first and second conditionals. “So do I” and “nor/neither do I” construction. *Тема 9.* “Fit and healthy”. Defining and non-defining relative clauses. Past Perfect. *Тема 10.* “A question of taste”. Commands. “Have something done” construction; *Тема 11.* “Organisations”. Present tenses; *Тема 12.* “Advertising”. Past tenses; *Тема 13.* “Conserving nature”. Passive Voice (Present and Past Simple). Comparative and superlative adverbs; *Тема 14.* “What did you say?” Reported speech. Reported commands. Reported questions; *Тема 15.* “Employment”. Pronouns; *Тема 16.* “Trade”. Adjectives.

Структура змісту кожного блоку є уніфікованою [2]. В ньому представлені різні практичні завдання: тексти з вправами, презентації, таблиці, схеми, відеоматеріали, посилання в мережі Інтернет, допоміжні файли та ін. Крім того, надається навчальна інформація до курсу загалом: (критерії оцінювання сформованості умінь в різних видах мовленнєвої діяльності студентів, дескриптори, модель оцінювання успішності студентів з навчального курсу “Іноземна мова (англійська)” рівень B1). Кожен урок містить *Practice File*, в якому студентам надається доступ до уроку навчальних підручників [12; 13; 15], а також треків для аудіювання. *Individual Work File*, до робочого зошита PET Workbook [13], у якому можна знайти різноманітні вправи на закріплення вивченого матеріалу. *Video Files* містять добірку промов провідних вчених, бізнесменів, політиків, а також документальні та художні фрагменти, які дозволяють студентам переглянувши відео, відповісти на низку запитань (у форматі *Multiple-choice questions* та *Open-answer questions*), та переглянути додаткові матеріали з розділу (*Additional Resources for you to Explore*) та прийняти участь у дискусіях (*Guided* та *open discussions*).

Продуктивними методичними прийомами роботи з відеофрагментами курсу, за М. Allan [10], R. Соорер [11], В. Tomalin [14], вважаємо:

– застиглий кадр (*Freeze frame*) – дозволяє студентам опрацювати певні мовні структури та

лексичні одиниці. Натиснувши паузу, студенти обговорюють побачене, описують кадр та прогнозують подальші дії;

– мозковий штурм (*Brainstorm*) полягає в тому, що перед демонстрацією фрагменту на дошці записується ключове слово, а студенти називають слова, які асоціюються з ним. Потім вмикається відеофрагмент і з’ясовується, які з названих слів студенти чули при перегляді;

– робота зі звуком без зображення (*Sound Only*) передбачає такі завдання, як: опис персонажа, який розмовляє, по голосу, події у кадрі;

– прийом опису (*Description*) полягає у передаванні емоцій за запропонованими викладачем словами. Студенти дивляться фрагмент, описуючи почуття персонажа, а потім описують свої почуття в аналогічній ситуації;

– розповідь (*Narrative*) передбачає перегляд студентами завершеного фрагмента та пропонують свій варіант продовження сюжету;

– дискусія (*Discussion*) передбачає, на основі переглянутого фрагменту, обрання проблем з неоднозначним трактуванням та розробку завдань, пов’язаних з міжкультурними розходженнями та національними стереотипами.

Vocabulary Bank містить вокабуляр до уроку та вебпосилання на тестування з метою перевірки вивченої лексики до теми.

У *Grammar bank* подано не лише граматичні теми, але й запропоновано розроблені нами інтерактивні вправи та ресурси British council, які допомагають перевірити вивчений граматичний матеріал та подати його у цікавому для студентів форматі. Наприклад, перший урок охоплює такі теми: (Frequency adverbs. Question forms. Present Simple and Present Continuous. Countable and Uncountable nouns).

Завдання на аудіювання допомагають сформувати вміння сприймати і розуміти різні за змістом, мовним складом та тривалістю звучання аудіотексти з тематики, передбаченої програмою курсу: описи, розповіді, повідомлення тощо. Вони – різні, наприклад, одним із завдань є розуміння іншомовного мовлення у стандартних ситуаціях ділового та професійного спілкування.

Читання (*Reading*) є невід’ємною складовою навчального курсу Студентам пропонуються завдання, які дозволяють аналізувати та критично оцінювати отриману інформацію; співвідносити текст із особистим життєвим досвідом; узагальнювати інформацію, розміщену в різних частинах тексту; ділити текст на частини; встановлювати причинно-наслідкові зв’язки між реченнями, абзацами; виділяти в прочитаному головну ідею і деталі; визначати тему та головну ідею тексту; добирати заголовки до тексту і його частин; ставити запитання до прочитаного й відповідати на

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ “ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА, РІВЕНЬ В1) ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ” ДЛЯ СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

них; висловлювати власну думку, ставлення до прочитаного; формулювати гіпотези і висновки, використовувати прочитане в різних комунікативних ситуаціях.

Завдання на говоріння (діалогічне, монологічне, полілогічне) передбачають логічне структурування студентами усного мовлення та вживання лексичних одиниць, що вивчаються у цьому курсі. А також здійснювати повідомлення, висловлюючись у рамках тематики програми, коментувати прочитані та прослухані тексти, переглянуті відеосюжети з використанням лексичних одиниць, які вивчаються. Для того, щоб удосконаливати навички говоріння, студенти вчаться будувати різні функціональні різновиди діалогів на основі різноманітних комунікативних ситуацій та у різних сферах спілкування. Завдання курсу передбачають активну участь студентів у полілогічному мовленні: у бесідах та дискусіях проблемного характеру з використанням інформації з різних функціональних різновидів текстів, зокрема діалогів, складених на основі різноманітних комунікативних сфер та ситуацій спілкування.

З метою удосконалення *Writing skills* навичок письма англійською мовою, студенти створюють короткі повідомлення за вказаною темою, лист на тему, яка передбачена навчальною програмою, скласти нотатки та текст-опис, заповнити анкету чи формуляр, написати есе, статтю чи коментар у рамках програмового матеріалу, який вивчається у цьому курсі.

За результатами виконання студентами завдань викладач виставляє оцінки та дає коментарі. *Поточний контроль* здійснюється у процесі вивчення курсу навчальної дисципліни з метою виявлення ступеня розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Організація, методичне забезпечення та ефективність проведення поточного контролю у максимальному обсязі 30 % від загального семестрового бала залишається на розсуд викладача. До форм поточного контролю успішності студентів належать усне та письмове опитування, проведення термінологічних диктантів, розв'язання практичних усних та письмових ситуацій, проведення різноманітних тематичних дискусій, міні-презентацій, оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання студентами, тощо.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється з метою виявлення рівня засвоєння студентом навчального курсу дисципліни або її окремої логічної завершеної частини і сумується з результатами поточного контролю.

До форм підсумкового семестрового контролю успішності студентів належать “Модуль 1” (становить 15 % від загального семестрового бала), “Модуль 2” (становить 15 % від загального семес-

трового бала), “Домашнє читання” з укладенням міні-словника (становить 20 % від загального семестрового бала), “Письмова робота” (у вигляді есе чи інших практик письмових робіт) (становить 10 % від загального семестрового бала), “Індивідуальна робота студента” у вигляді презентації під керівництвом викладача (становить 10 % від загального семестрового бала). Загалом сума балів за семестр коливається у межах 100.

Підсумкова атестація здійснюється на етапі завершення вивчення навчальної дисципліни “Іноземна мова (англійська)” рівень В1 загалом у кінці другого року навчання у формі іспиту. Проміжною формою підсумкового контролю може слугувати залік в кінці семестру або в кінці першого року навчання.

Для проведення онлайнконсультацій зі студентами ми використовуємо: Microsoft Teams, доступ до якого мають всі працівники і студенти Університету, які користуються корпоративною поштою. А також форум в <http://e-learning.lnu.edu.ua/>, e-mail, Google Hangouts чи інші сервіси. Викладачі та студенти мають можливість використовувати єдиний інтерфейс для навчання, командної роботи, взаємодії онлайн. Також широко практикується використання Zoom. Документи для навчання зберігаються на OneDrive в Office 365, щоб мати до них доступ з будь-якого місця [7].

Зміст іспиту включає: аудіювання, яке оцінюється максимум у 100 балів. Лексико-граматичний тест, максимум – 100 балів. Підсумкова оцінка за 4 семестри (п'ятибальна і стобальна шкали). Середнє арифметичне – максимум 100 балів. Узагальнена оцінка як середнє арифметичне вищезазначених трьох складових (у п'ятибальній, стобальній і Європейській шкалах), максимум 100 балів.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Підсумовуючи досвід роботи над розробленням та впровадженням електронного навчального курсу, а також використання освітніх платформ під час вивчення іноземної мови у рамках дистанційного навчання, доцільно відзначити, що основною проблемою є цифрова грамотність та ІТ-компетентність викладачів і студентів. Для студентів важливими є вміння до самоорганізації та самодисципліни щодо самостійного навчання в онлайн середовищі та вміння знаходити і використовувати достовірну інформацію. Встановлено, що результативність дистанційної форми залежить і від зацікавленості й активності всіх учасників освітнього процесу. Тому, необхідне розроблення заходів із підвищення особистісної мотивації викладачів до освоєння нових цифрових компетентностей і можливостей роботи з інформацією. З'ясовано, що дистанційне навчання є перспективною формою організації навчання, яка потребує подальшого дослідження й аналізу.

**МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ
“ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА, РІВЕНЬ B1) ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ” ДЛЯ
СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ЛІТЕРАТУРА

1. Бардадим О. Формування інформаційно-цифрової компетентності викладачів природничих наук: інтегрований підхід. *Молодь і ринок*. Дрогобич, 2022. № 7–8 (205–206). С. 138–139.
2. Вихрущ Н.Б., Кушпін У.В., Сологуб Л.В., Тинкалюк О.В. Електронний курс “Іноземна мова (англійська)” для студентів економічного факультету, рівень B1. Львів, 2022. URL: <https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2289>.
3. Карасюк В., Глинянський С. Організація дистанційної освіти в Національному юридичному університеті ім. Ярослава Мудрого. *Інноваційні комп'ютерні технології у вищій школі*: Матеріали 9-ї науково-практичної конференції. м. Львів, 21–23 листопада 2017 року. Львів: Видавництво Наукового товариства ім. Шевченка, 2017. С. 36–42.
4. Каук В.І., Гребенюк В.О. Якість та інтерес – основні конкурентні переваги дистанційного навчання. *Матеріали I всеукраїнської науково-практичної конференції “Дистанційна освіта: реалії та перспективи”* (12 грудня, 2018 р., м. Харків). Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2018. С. 30–33.
5. Морзе Н.В., Глазунова О.Г. Структура електронного навчального курсу на базі платформи дистанційного навчання. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2008. № 5. С. 12–19.
6. Морзе Н.В., Глазунова О.Г., Мокрієв М.В. Методика створення електронного навчального курсу (на базі платформи дистанційного навчання Moodle 3): навчальний посібник. Київ, 2016. 240 с.
7. Організація дистанційного навчання у Львівському національному університеті імені Івана Франка. URL: <https://lnu.edu.ua/orhanizatsiia-dystantsiynoho-navchannia-u-l-vivs-komu-natsional-nomu-universyteti-imeni-ivana-franka/> (дата звернення: 23.11.2022).
8. Савлук О. Комп'ютерна графіка: можливості інформаційних технологій у системі вищої освіти. *Молодь і ринок*. Дрогобич, 2022. № 7–8 (205–206). С. 53–54.
9. Силабус з навчальної дисципліни “Іноземна мова (англійська, рівень B1)”, для здобувачів спеціальностей: 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. першого і другого курсу економічного факультету. Львів. 2021. 17 с.
10. Allan M. Teaching English with Video. London: Longman, 1992. 400 p.
11. Cooper R. Video, Resource Books for Teachers Series / Editor. A. Maley. Oxford, NY, Toronto, Delhi: Oxford University Press, 1991. 112 p.
12. Evans V. Round Up 5. English Grammar Practice. Pearson Education Limited, 2007. 208 p.
13. Heyderman E., May P. Cambridge Complete PET (Student's Book & Work Book). Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 239 p.
14. Tomalin B. Video in the English Class: Techniques for successful teaching. London: BBC English, 1990. 530 p.
15. Trappe T., Tullis G. Intelligent business. / Intermediate/. Pearson Education Limited, 2004. 178 p.
16. Karasiuk, V. & Hlynianskyi, S. (2017). Organizatsiia dystantsiinoi osvity v Natsionalnomu juryssychnomu universyteti imeni Jaroslava Mudroho [Organization of distance education at the Yaroslav Mudryi National Law University]. *Innovative computer technologies in higher education: Proceedings of the 9th scientific and practical conference*. Lviv, November 21–23, 2017. Lviv: Shevchenko Scientific Society Publishing House, pp. 36–42. [in Ukrainian].
17. Karasiuk, V. & Hlynianskyi, S. (2017). Organizatsiia dystantsiinoi osvity v Natsionalnomu juryssychnomu universyteti imeni Jaroslava Mudroho [Organization of distance education at the Yaroslav Mudryi National Law University]. *Innovative computer technologies in higher education: Proceedings of the 9th scientific and practical conference*. Lviv, November 21–23, 2017. Lviv: Shevchenko Scientific Society Publishing House, pp. 36–42. [in Ukrainian].
18. Kauk, V.I. & Grebeniuk, V.O. (2018). Jakist ta interes – osnovnii konkurentni perevagy dystantsiynogo navchannia [Quality and interest – the main competitive advantages of distance learning]. *Proceedings of the I All-Ukrainian Scientific and Practical Conference “Distance Education: Realities and Prospects”* (December 12, 2018, Kharkiv). Kharkiv: KHNPU named after H.S. Skovoroda, pp. 30–33. [in Ukrainian].
19. Morze, N.V. & Glazunova, O.G. (2008). Struktura elektronnoho navchalnoho kursu na bazi platformy dystantsiynoho navchannia [Structure of an e-learning course based on a distance learning platform]. *Computer at school and home*. No. 5. pp. 12–19. [in Ukrainian].
20. Morze, N.V., Glazunova, O.G. & Mokriev, M.V. (2016). Metodyka stvorennia elektronnoho navchalnoho kursu (na bazi platformy dystantsiynogo navchannia Moodle 3) [Methodology of creating an e-learning course (based on the Moodle 3 distance learning platform): Study guide]. Kyiv, 240 p. [in Ukrainian].
21. Orhanizatsiia dystantsiynogo navchannia u Lvivskomu natsionalnomu universyteti imeni Ivana Franka [Organization of distance learning at Ivan Franko National University of Lviv]. Available at: <https://lnu.edu.ua/orhanizatsiia-dystantsiynoho-navchannia-u-l-vivs-komu-natsional-nomu-universyteti-imeni-ivana-franka/> (Accessed 23 Nov 2022) [in Ukrainian].
22. Savluk, O. (2022). Kompiuterna grafika: mozhlyvosti informatsiinyh tehnolohii u systemi vyshchoi osvity [Computer graphics: possibilities of information technologies in the system of higher education]. *Youth and market*. No. 7–8 (205–206), pp. 53–54. [in Ukrainian].
23. Sylabus z navchalnoi dystsypliny “Inozemna mova (anhliiska, riven B1)”, dlia zdobuvachiv ekonomichnyh spetsialnostey [Syllabus of the discipline “The Foreign language (English, level B1)”, for applicants of specialties: 051 Economics, 071 Accounting and Taxation, 072 Finance, Banking and Insurance, 073 Management, 075 Marketing, 076 Entrepreneurship, Trade and Exchange Activities, for the first and second year students of the Faculty of Economics]. Lviv. 2021, 17 p. [in Ukrainian].
24. Allan, M. (1992). Teaching English with Video. London: Longman, 400 p. [in English].
25. Cooper, R. (1991). Video, Resource Books for Teachers Series. Editor. A. Maley. Oxford, NY, Toronto, Delhi: Oxford University Press, 112 p. [in English].
26. Evans, V. (2007). Round Up 5. English Grammar Practice. Pearson Education Limited, 208 p. [in English].

REFERENCES

1. Bardadym, O. (2022). Formuvannia informatsiino-tyfrovoy kompetentnosti vykladachiv pryrodnych nauk: integrovanyi pidhid [Formation of natural sciences teachers' information-and-digital competence: an integrated approach]. *Youth and market*. No. 7–8 (205–206), pp. 138–139. [in Ukrainian].

ЕКОЛОГО-КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК СУЧАСНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

13. Heyderman, E. & May, P. (2010). Cambridge Complete PET (Student's Book & Work Book). Cambridge: Cambridge University Press, 239 p. [in English].

14. Tomalin, B. (1990). Video in the English Class: Techniques for successful teaching. London: BBC English, 530 p. [in English].

15. Trappe, T., & Tullis, G. (2004). Intelligent business. / Intermediate/. Pearson Education Limited, 178 p. [in English].

Стаття надійшла до редакції 27.09.2022

УДК 504.37.013

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.271031>

Надія Стецула, кандидат біологічних наук, доцент кафедри медико-біологічних дисциплін, географії та екології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ЕКОЛОГО-КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК СУЧАСНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Обґрунтовано значущість формування екологічної компетентності майбутніх учителів природничих спеціальностей як найвищий фактор модернізації національної освітньої системи. Наведено авторське трактування поняття “екологічна компетентність”, її структуру та критерії сформованості. Встановлено, що дидактичним інструментарієм реалізації еколого-компетентнісного підходу є засоби екології. Розкрито принципи та передбачено зміни в освітньому процесі під час впровадження еколого-компетентнісного підходу.

Ключові слова: екологічна компетентність; еколого-компетентнісний підхід; майбутній учитель природничих спеціальностей; здобувачі вищої освіти; засоби екології.

Табл. 1. Літ. 18.

Nadiia Stetsula, Ph.D. (Biology), Associate Professor, Associate Professor of the Medical and Biological Discipline, Geography and Ecology Department Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

ENVIRONMENTAL-COMPETENCY APPROACH AS MODERN SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL CONCEPT OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF NATURAL SPECIALTIES

The article substantiates the significance of the formation of environmental competence of future teachers of natural sciences as one of the most important resources for the development of our society, as the highest factor in the modernization of the national educational system. It has been established that the introduction of the ecological-competence approach into the system of professional and pedagogical training of future teachers of natural sciences is a modern pedagogical concept of real, professional training of future teachers of natural sciences in the conditions of the implementation of the reform of the educational sector. The author's interpretation of the concept of “ecological competence”, its structure and criteria of formation is presented. It was established that the means of ecology are a didactic toolkit for the implementation of the ecological-competence approach through the prism of pedagogical activity, which is aimed at forming the professional ecological potential of the modern teacher and creating conditions for self-actualization of the individual. It was found that the ecological-competence approach acts as a theoretical-methodological strategy and tactic for the formation of a professional ecological-pedagogical stereotype of the future teacher of natural sciences, which contributes to his mastery of integral ecological knowledge. Environmental competence is one of the value orientations of the pedagogical system in general and the teacher in particular, which determines positions in interaction with the subjects of the ecological-competence approach of educational activity. Within the defined conceptual provisions, the ecological-competence approach becomes a fundamental element of the pedagogical education system, the construction of which provides for an integrated and systemic influence on the formation of ecological competences of future teachers of natural sciences and is based on the didactic principles of the continuity of ecological education, ecological-personal mobility, the innovativeness of the logistics of the methodical model, academic freedom of the teacher.

Keywords: ecological competence; ecological-competence approach; future teacher of natural sciences; students of higher education; means of ecology.

Постановка проблеми. Екологізація суспільної діяльності та системи освіти є ключовою тенденцією сталого розвитку суспільства на етапі інтеграції в європейський науково-освітній простір. Формування екологічної компетентності майбутніх учителів природничих

спеціальностей у вищих педагогічних закладах освіти розглядаються як один із найважливіших ресурсів розвитку нашого суспільства, як найвищий фактор модернізації національної освітньої системи [18, 119; 15, 60].

У законах України “Про освіту” [3], “Про вищу